

Proiect “VioGen – RoJust” –

acțiune strategică în scopul implementării efective a standardelor Consiliului Europei privind drepturile omului.

Proiectul VioGen - RoJust vizează îmbunătățirea măsurilor de protecție împotriva violenței domestice și a violenței de gen prin consolidarea capacității autorităților române de asigurare a implementării adecvate a cadrului legislativ privind protecția și nediscriminarea victimelor.

În vederea creșterii accesului specialiștilor la informații relevante în materia violenței domestice și a violenței de gen au fost traduse mai multe hotărâri reprezentative ale Curții Europene a Drepturilor Omului. Traducerea fiecărei hotărâri reprezintă o selecție a paragrafelor relevante privind faptele, încadrarea juridică a acestora, raționamentul CEDO și soluția pronunțată. Versiunile oficiale ale hotărârilor, în limbile în care au fost redactate pot fi consultate pe pagina de internet a CEDO: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

Proiectul “VioGen - RoJust” este implementat de Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, în calitate de Promotor al proiectului, în parteneriat cu: Centrul FILIA, Asociația TRANSCENA, Asociația ANAIS și Asociația GRADO. Proiectul beneficiază de un grant în valoare de aproximativ 732 de mii de euro oferit de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE în cadrul Programului Dezvoltare Locală, administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

Conținutul acestui document nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE.

Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă.

Pentru informații suplimentare despre proiect, vă rugăm să accesați www.eegrants.ro și www.frds.ro.

Promotor proiect:

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU EGALITATEA DE ȘANSE
ÎNȚRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI

Parteneri proiect:

Traducere realizată de Asociația GRADO
Traducător: Simona-Teodora Săsărman

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA ÎNTÂI

CAUZA A ÎMPOTRIVA CROAȚIEI

(Cererea nr. 55164/08)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

14 octombrie 2010

DEFINITIVĂ

14/01/2011

În cauza A împotriva Croației,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția întâi), reunită într-o cameră compusă din:

Christos Rozakis, Președinte,

Nina Vajic,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

George Nicolaou, *judecători*,

și Andre Wampach, *grefier adjunct de secție*,

După ce au deliberat în camera de consiliu la 23 septembrie 2010,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la data menționată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei de află cererea nr. 55164/08 îndreptată împotriva Republicii Croația, prin care un resortisant croat, doamna A („reclamanta”) a sesizat Curtea la 8 octombrie 2008, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”). Președintele secției a dat curs cererii reclamantei de a nu i se face publică identitatea (Hotărârea 47 § 4 din Regulamentul Curții).

2. Reclamanta a fost reprezentată de doamna S. Bezbradica, avocat practicant în Zagreb. Guvernul Croat („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna S. Staznik.

3. La 3 septembrie 2009, Președintele Secției Întâi a hotărât să comunice Guvernului plângerile privind lipsa unor măsuri pozitive adecvate în temeiul articolelor 2, 3 și 8 din Convenție, plângerea legată de lipsa unui remediu eficient în temeiul articolului 13 din Convenție și plângerea în temeiul articolului 14 din Convenție, conform căreia reclamanta a fost discriminată pe criteriu de gen. S-a hotărât, de asemenea, examinarea fondului cererii în același timp cu admisibilitatea (articolul 29 § 1).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamanta s-a născut în 1979 și locuiește în Z.

1. Contextul

5. La 21 aprilie 2001 reclamanta s-a căsătorit cu B și la 14 mai 2001 s-a născut fiica acesteia, C, care a rezultat din mariaj. La 13 decembrie 2005 reclamanta a introdus o acțiune civilă la Tribunalul Municipal din Z. (*Opcinski sud u Z.*), solicitând divorțul de B. La 7 noiembrie 2006, instanța a dizolvat mariajul reclamantei de B.

6. În scopul procedurilor penale inițiate împotriva lui în 2003, B, care era în continuare soțul reclamantei la data respectivă, a fost supus unei examinări psihiatrice. Partea relevantă a raportului întocmit de doi psihiatri la 6 decembrie 2004 preciza că B fusese capturat în timpul Războiului Patriotic și reținut într-un lagăr de concentrare de la 3 aprilie la 14 august 1992, unde fusese torturat și suferise vătămări corporale grave. Preciza de asemenea că în 1992 suferise de tulburări mentale cum ar fi anxietate, paranoia, epilepsie și stres post-traumatic (PTS).

Partea relevantă a raportului are următorul cuprins:

„Pacientul este în principiu o persoană emoțională și imatură, care prezintă simptome de PTS (toleranță scăzută la frustrare, egocentrism, agresivitate latentă, tendință spre reacții depresive în situații stresante, precum și înrăutățirea stării sale și funcționare socială redusă, mai ales în contextul vieții de familie).

...”

2. Proceduri penale împotriva lui B pentru acuzații de comportament violent în cadrul familiei

7. La 21 noiembrie 2005 B a fost arestat și reținut pentru suspiciunea comiterii infracțiunii de comportament violent în cadrul familiei. La 20 decembrie 2005 Parchetul General din Z. l-a condamnat pe B în Tribunalul Municipal din Z pentru acuzații de comportament violent în cadrul familiei. Rechizitoriul susținea că între datele de 12 noiembrie 2003 și 21 august 2005, B o insultase verbal și amenințase pe reclamantă, o împiedicase să plece din casă și o agresase fizic; la 12 noiembrie o agresase fizic lovind-o în stomac, aruncând-o la podea și continuând s-o lovească peste corp și cap; la 7 august 2005 o lovide pe reclamantă peste față, spate și mâini, provocându-i laceratii; la 21 august 2005 o lovide peste picior.

8. La 20 decembrie 2005 B a fost eliberat, după ce mama acestuia a dat o declarație în care afirma că avea să-l ducă pe B imediat la casa lor din P. Cu toate acestea, după ce a fost eliberat, a continuat să o abuzeze pe reclamantă și astfel, la 9 ianuarie 2006 reclamanta împreună cu C s-au mutat în adăpostul pentru femei din Z. (numit în continuare „adăpostul”), administrat de o organizație nonguvernamentală.

9. Prima audiere programată înaintea Tribunalului Municipal din Z pentru 29 martie 2006 a fost suspendată pe motivul neprezentării lui B. A doua audiere s-a ținut la 25 aprilie 2006.

10. La 22 mai 2006, Parchetul General Z. a extins acuzația la infracțiunea de neglijare și molestare a unui copil sau a unui minor. Acuzarea extinsă susținea că între noiembrie 2003 și februarie 2006 B o abuzase în permanență pe reclamantă, atât verbal, cât și fizic, în prezența fiicei lor, C, precum și că folosise un limbaj neadecvat referindu-se la C și cu mai multe ocazii o împinsese și lovide pe C. În consecință cauza s-a transferat la Secția de Minori (*odjel za mladez*) a Tribunalului Municipal din Z.

11. Audierile ulterioare care au fost programate pentru 7 decembrie 2006 și 20 februarie 2007 au fost suspendate pe motivul neprezentării lui B. O audiere programată pentru 17 aprilie 2007 a fost amânată până pe 9 mai la cererea reprezentantului legal al lui B. În cadrul audierii judecătorul a dispus o examinare psihiatrică a lui B.

12. Examinarea psihiatrică a stabilit faptul că B suferea de mai multe tulburări mentale, inclusiv PTS. Raportul din 2 ianuarie concluziona:

„Având în vedere starea lui mentală și nevoia controlului și a supravegherii continue, recomand ca instanța să dispună măsura de securitate a unui tratament psihiatric.

Tratamentul poate fi desfășurat ambulatoriu, fără a fi reținut.

Acest lucru i-ar permite să urmeze un program regulat de terapie care i-ar menține starea mentală relativ stabilă actuală, astfel ar diminua probabilitatea repetării infracțiunilor și, din punct de vedere practic, ar îndepărta riscul pe care îl reprezintă pentru mediul lui.”

13. O altă audiere a fost ținută la 12 martie 2008, în decursul căreia a fost chestionat expertul psihiatru. Acesta a afirmat că având în vedere experiențele dificile de război, B suferea pe PTS; era o persoană nevrotică cu un nivel intelectual ușor sub medie, cu o capacitate emoțională redusă și o personalitate pasiv-agresivă. Din aceste motive înțelegerea acțiunilor lui și abilitatea de a-și controla impulsurile au fost reduse în mod semnificativ. Expertul a repetat recomandările privind instituirea măsurii de securitate a tratamentului psihiatric obligatoriu.

14. O audiere programată pentru 29 aprilie 2008 a fost amânată până pe 4 iunie 2008 la cererea reprezentantului legal al lui B. Acea întâlnire a fost de asemenea suspendată din motivul neprezentării lui B. Audierile programate pentru 14 iulie și 3 octombrie 2008 au fost suspendate pentru că un martor, angajat al Centrului de Asistență Socială din Z, nu s-a prezentat.

15. În decursul unei audieri ținute la 19 noiembrie 2008, reclamanta a depus mărturie și instanța a acceptat propunerea ambelor părți de a chema martori suplimentari. La o audiere ținută la 10 decembrie 2008 au depus mărturie patru martori. Alți martori au fost chemați pentru audierea programată pentru 21 ianuarie 2009, dar audierea a fost amânată până pe 4 martie 2009, din cauză că B și unul dintre martorii acuzației nu s-au prezentat. Audierea programată pentru 4 martie 2009 a fost de asemenea suspendată pentru că B nu s-a prezentat și audierea programată pentru 2 aprilie 2009 a fost suspendată pentru că nici B, nici procurorul nu s-au prezentat.

16. La 6 aprilie 2009 judecătorul M.B. a cerut permisiunea de a se retrage din cauză, pe motiv că B o amenințase în martie 2009, iar ea îl raportase pe B la poliție (a se vedea paragraful 23 de mai jos). Președintele Tribunalului Municipal din Z. i-a aprobat cererea la 21 aprilie 2009.

17. La 9 martie 2009 B s-a internat voluntar într-un spital psihiatric, unde a stat până la 6 aprilie 2009. La 18 aprilie 2009 s-a dus din nou voluntar la un spital psihiatric. La 13 mai 2009 noul judecător a dispus o examinare psihiatrică suplimentară a lui B, pentru a stabili dacă era apt pentru a fi judecat. Expertul a concluzionat că, deși condiția mentală a lui B se deteriorase întrucâtva, era încă apt pentru a fi judecat. B a părăsit spitalul la 28 mai 2009. Din cauza schimbării președintelui completului de judecată în decursul procedurilor, toate mărturiile au fost prezentate din nou. Prima audiere înaintea noului judecător a fost ținută la 11 noiembrie 2009. O audiere programată pentru 14 decembrie 2009 a fost amânată până la 13 ianuarie 2010 la cererea reprezentantului legal al lui B. O audiere a fost ținută la 16 februarie 2010. Procedurile penale sunt în continuare în așteptare.

3. Procedurile penale împotriva lui B pentru acuzațiile de amenințări la adresa reclamantei și a unui ofițer de poliție.

18. La 1 martie 2006 Parchetul General din Z l-a condamnat pe B în Tribunalul Municipal din Z. pentru acuzații de amenințări cu moartea împotriva reclamantei la 1 martie 2006.

19. În urma acestui lucru, la 30 iunie 2006 B a fost arestat și reținut pentru suspiciunea comiterii infracțiunii de amenințări cu moartea împotriva reclamantei și a unui ofițer de poliție, I.G. La 27

iulie 2006, Parchetul General din Z. l-a pus sub acuzare pe B pentru acuzații de amenințări cu moartea împotriva reclamantei și a lui I.G.

20. La 8 septembrie 2006 cele două seturi de proceduri au fost unite. La 16 octombrie 2006 B a fost pronunțat vinovat de trei capete de acuzare pentru amenințări cu moartea și a fost condamnat la opt luni de închisoare. Fragmentele relevante ale dispozitivului hotărârii au următorul conținut:

„B...

este vinovat

pe motiv că

1. în perioada dintre 29 mai și 12 iunie 2006...în sediul Centrului de Asistență Socială, în timpul întâlnirilor cu minorul C, pentru a îi provoca sentimentul de teamă fostei lui soții, A, i-a șoptit de câteva ori în ureche acesteia că este răufăcătoare, că avea să se descotorosească de ea, că ea știa de ce era el capabil și că avea să fie înghițită de beznă; la 14 iunie 2006 după întâlnirea cu C, copilul lui minor, a abordat-o pe A pe stradă în fața clădirii Centrului de Asistență Socială și i-a șoptit în ureche să se ferească de el și că avea să se descotorosească de ea, lucru care i-a cauzat lui A sentimente de anxietate și teamă pentru viața ei...

2. În luna noiembrie 2005, în Z., ...în sediul poliției, în timpul unui interviu (desfășurat de poliție) ca urmare a unei plângeri penale împotriva lui pentru acuzațiile de comitere a infracțiunii de comportament violent în cadrul familiei...i-a spus femeii ofițer de poliție...pentru a-i produce sentimente de teamă, că făcea de rușine poliția croată, că făcea parte dintr-o conspirație împotriva lui împreună cu fosta lui soție, că B îl cunoștea pe șeful poliției...și pe ministru...că acestea erau ultimele ei zile în cadrul poliției și că avea să se descotorosească de ea; la 19 ianuarie 2006 în Instanța pentru Infracțiuni Minore din Zagreb, în timpul mărturiei acesteia, B a repetat că făcea de râs poliția croată, că făcea parte dintr-o conspirație împotriva lui împreună cu fosta lui soție și că avea să se descotorosească de ea, că nu avea să o bată, ci să o termine, ceea ce i-a cauzat acesteia sentimente de teamă și de frică pentru securitatea personală...”

21. La 24 octombrie 2006 B a fost eliberat din detenție. În aceeași zi Tribunalul Municipal din Z. a emis un ordin de restricție împotriva lui B, interzicându-i-i accesul la o distanță mai mică de trei sute de metri de reclamantă și contactul cu reclamanta.

22. Atât Biroul Procurorului Statului din Z, cât și B au depus contestații împotriva hotărârii judecătorești în instanța de prim grad. La 22 mai 2007 hotărârea a fost menținută de către Instanța Teritorială din Z și a devenit astfel definitivă. Hotărârea nu a fost încă pusă în aplicare.

4. Proceduri penale împotriva lui B pentru acuzațiile de amenințări cu moartea aduse împotriva unei judecătore și a fiicei minore a acesteia.

23. La o dată nespacificată, Biroul Procurorului Statului din Z l-a pus sub acuzare pe B în Tribunalul Municipal din Z. pentru acuzații de amenințări cu moartea împotriva judecătorei M.B. și a fiicei minore a acesteia (a se vedea paragraful 16 de mai sus). În decursul procedurilor B a fost arestat la 4 septembrie 2009 și plasat în arest preventiv. La 19 octombrie 2009, Tribunalul Municipal l-a găsit vinovat și a fost condamnat la trei ani de închisoare și s-a dispus de asemenea tratament psihiatric obligatoriu. Se pare că B este în continuare în detenție, dar nu a fost furnizată

nicio informație despre un posibil tratament psihiatric care i s-ar fi administrat și nici despre locul în care s-a întâmplat aceasta.

5. Proceduri pentru infracțiuni minore împotriva lui B

(a) Primul set de proceduri

24. La 7 ianuarie 2004 o secție de poliție a înaintat o cerere la Instanța pentru Infracțiuni minore din Z. (*Preksajni sud u Z*) pentru inițierea procedurilor pentru infracțiuni minore împotriva lui B. S-a susținut că la 12 noiembrie 2003 B a atacat-o pe reclamantă și a împins-o pe jos, în timp ce o lovea peste corp și cap.

25. La o audiere ținută la 8 iunie 2004 reclamanta a refuzat să depună mărturie și procedurile au fost întrerupte.

(b) Al doilea și al treilea set de proceduri

26. La 14 noiembrie 2005 o secție de poliție a înaintat două cereri la Instanța pentru Infracțiuni minore din Z. pentru inițierea procedurilor pentru infracțiuni minore împotriva lui B.

27. În prima cerere s-a susținut că la 21 august 2005 B o abuzase verbal pe reclamantă în fața lui C și o lovise pe reclamantă peste picior. Într-o decizie din 20 noiembrie 2006 instanța l-a găsit pe B vinovat de violență domestică și i-a impus o amendă în valoare de 2000 de kuna croate (HRK). Nu există indicii că această amendă ar fi fost aplicată.

28. În cea de-a doua cerere se susținea că la 7 august 2005 B mai întâi o împiedicase cu forța pe reclamantă să facă o baie și apoi o lovise peste față, spate și mâini, provocându-i laceratii. Într-o hotărâre din 19 iulie 2007 instanța l-a găsit pe B vinovat de violență domestică și a impus o amendă în valoare de 7000 de HRK. Cu toate acestea, această decizie nu a devenit definitivă din cauză că procedurile au fost întrerupte la 28 noiembrie 2007, după ce fuseseră prescrise.

(c) Al patrulea set de proceduri

29. La 26 martie 2006 reclamanta a înaintat o plângere la Instanța pentru Infracțiuni Minore în temeiul Legii Protecției împotriva Violentei Domestice, pentru inițierea procedurilor pentru infracțiuni minore împotriva lui B. A susținut că din 29 martie 2005 B a atacat-o în mod repetat în fața lui C și i-a provocat vătămări corporale. Acestea erau descrise în rapoartele medicale anexate din 29 martie și 16 august 2005 drept contuzia buzei superioare, a gambei piciorului drept și a labei piciorului stâng. Vătămările au fost calificate drept vătămări corporale minore. La 1 februarie 2006 a amenințat-o cu moartea.

30. Reclamanta a cerut de asemenea impunerea imediată a măsurilor de protecție în forma interzicerii accesului în proximitatea ei, interzicerea hărțuirii și urmării și începerea unui tratament psihiatric obligatoriu. Reclamanta a explicat că B fusese diagnosticat cu mai multe

tulburări mentale și fusese supus ani de zile tratamentului. A cerut ca aceste proceduri să fie instituite cu caracter de urgență.

31. Instanța a ținut o audiere preliminară (*pripremno rociste*) la 27 iunie 2006 și audieri ulterioare la 19 septembrie 2006 și 26 septembrie 2006. Într-o hotărâre din 2 octombrie 2006 instanța I-a pronunțat pe B vinovat de violență domestică și a impus o amendă în valoare de 6000 de HRK. A mai fost de asemenea dispusă o măsură protectivă de interzicere a accesului în apropierea reclamantei la o distanță mai mică de o sută de metri pentru o perioadă de un an, precum și o măsură protectivă de supunere la un tratament psiho-social obligatoriu pentru o perioadă de șase luni. Fragmentele relevante din dispozitivul hotărârii au următorul conținut:

„B

este vinovat

pe motiv că

la 1 februarie 2006, în apartamentul lor...și-a amenințat soția folosind următoarele cuvinte: „O să te omor, nu ai să mai mergi vreodată...nu o să-ți mai vezi copilul niciodată! în prezența copilului lor minor, C...acte de violență pe care le-a repetat cu nenumărate ocazii ulterioare, cauzându-i vătămări corporale de asemenea...”

32. La 30 octombrie 2006 reclamanta a introdus o cale de atac, argumentând că ar fi trebuit să fie aplicată de asemenea o măsură de protecție sub forma interzicerii hărțuirii sau urmării persoanei ei și persoanei lui C și o măsură protectivă în forma interzicerii accesului la persoana lui C. A argumentat în continuare că măsura interzicerii accesului la persoana ei nu era suficient de precisă deoarece Curtea eșuase în a preciza data la care urma să fie implementată măsura. B a introdus la rândul său o cale de atac.

33. Cele două căi de atac, a lui B și a reclamantei, au fost respinse la 31 ianuarie 2007 de către Înalta Instanță pentru Infrațiuni Minore.

34. B a plătit 1000 de HRK din amendă. Restul amenzii, în valoare de 5000 HRK a fost suplimentată printr-o pedeapsă cu închisoarea, pe care B nu a executat-o. Guvernul a explicat că motivul acestui lucru a fost faptul că penitenciarul din Z era la capacitate maximă. Mai mult, B nu urmase tratamentul psiho-social obligatoriu din cauza lipsei persoanelor calificate sau a instituțiilor capabile să execute o asemenea măsură de protecție. Executarea sentinței s-a prescris la 31 ianuarie 2009.

35. La 10 decembrie 2007 reclamanta a informat Instanța pentru Infrațiuni Minore din Z că B încălcase ordinul de restricție și că în octombrie 2007 angajase un detectiv particular care venise la adresa ei secretă la care locuise după ce plecase de la adăpost. Reclamanta a reformulat cererea pentru aplicarea unei măsuri de protecție suplimentare în forma interzicerii hărțuirii și urmării unei victime a violenței. Cererea ei a fost respinsă printr-o decizie a Instanței pentru Infrațiuni Minore la 12 decembrie 2007, pe motiv că reclamanta nu demonstrase existența unei amenințări imediate la viața ei. La 17 decembrie 2007 reclamanta a introdus o cale de atac împotriva deciziei.

Instanța a respins-o la 7 ianuarie 2008. Reclamanta a depus o plângere constituțională împotriva acestei decizii la 18 februarie 2008. La 19 martie 2008 Curtea Constituțională a hotărât că nu avea competență în acest caz.

6. Alte fapte relevante.

36. La o dată nespecificată, reclamanta și C au plecat de la adăpost și s-au dus să locuiască la o adresă secretă. La 14 octombrie 2007 la ușa lor s-a prezentat un bărbat necunoscut. Partenerul reclamantei a deschis ușa, iar bărbatul necunoscut s-a prezentat, spunând că este un detectiv particular angajat de B pentru a afla locația reclamantei.

37. Reclamanta s-a mutat de la acea adresă și a locuit timp de cinci luni într-un oraș din apropiere. Conform propriilor declarații, reclamanta nu a putut să-și găsească locuință în altă parte deoarece toți proprietarii pe care îi contactase îi spusese că nu voiau să aibă de-a face cu fostul ei soț, care era violent.

38. În timpul procedurilor de divorț dintre reclamantă și B, Tribunalul Municipal din Z a pronunțat o măsură provizorie la 9 martie 2006 prin care a dispus un contact de două ori pe săptămână între B și C, timp de o oră, în incinta centrului de asistență socială din Z, care avea să se desfășoare sub supravegherea unui expert. Reclamanta nu s-a conformat deciziei, așa că la 23 mai 2006 tribunalul a amenințat-o cu o amendă în cazul nerespectării deciziei. După aceea, reclamanta s-a conformat deciziei până la jumătatea lunii iunie 2006.

39. La 7 noiembrie 2006, Tribunalul Municipal din Z a dizolvat căsătoria dintre reclamantă și B și a dispus ca B să-i plătească reclamantei costurile întreținerii copilului, C. I-a interzis în continuare lui B să o contacteze pe C. Ambele părți au depus contestații și la 11 septembrie 2007 Instanța Teritorială din Z (*Zypanijski sud u Z.*) a menținut hotărârea de divorț, dar a anulat hotărârea Primei Instanțe legată de suma pentru întreținerea copilului, C, și hotărârea prin care se interzicea contactul dintre B și C și a remis acea parte a cauzei.

40. La 7 octombrie 2008 Tribunalul Municipal din Z. a pronunțat o nouă hotărâre în privința sumei pe care B trebuia să o plătească pentru întreținerea lui C și a dispus contactul bilunar între B și C, timp de două ore, într-un loc de joacă din Z, sub supravegherea unui expert de la centrul de asistență socială din Z. Ambele părți au depus contestații și la 27 ianuarie 2009 Tribunalul Teritorial din Z. a menținut partea din hotărâre privind contactul dintre B și C, a anulat decizia plății întreținerii și a remis acea parte a cauzei. Procedurile legate de întreținerea copilului sunt în continuare în așteptare.

DREPTUL INTERN RELEVANT

(...)

ÎN DREPT

I. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 2, 3 ȘI 8 DIN CONVENȚIE

48. Reclamanta s-a plâns că autoritățile statului au eșuat să se conformeze obligațiilor lor pozitive prin faptul că nu i-au acordat o protecție adecvată împotriva violenței lui B. Ea a făcut această plângere în temeiul articolelor 2, 3 și 8 din Convenție, ale căror părți relevante au următorul conținut:

Articolul 2 - Dreptul la viață

„1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal când infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

...”

Articolul 3 - Interzicerea torturii

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.”

Articolul 8 - Dreptul la respectarea vieții private și de familie

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

49. Curtea observă că această parte a cererii nu este în mod vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 din Convenție. Notează în continuare că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Trebuie așadar considerată admisibilă.

B. Cu privire la fond.

1. Argumentele părților

50. Reclamanta a susținut că autoritățile Statului au eșuat în îndeplinirea obligațiilor pozitive care le reveneau în temeiul articolelor 2, 3 și 8 din Convenție în ceea ce privește actele de violență comise împotriva ei de către B. A afirmat că deși instanțele naționale impuseseră anumite sancțiuni și dispuseseră anumite măsuri, atât în procedurile penale cât și în cele pentru infracțiuni minore, cea mai mare parte dintre acestea nu fuseseră puse în aplicare, subminând astfel în mod grav orice obiectiv semnificativ al acestor proceduri. Instanțele naționale aplicaseră, de asemenea, în mod eronat prevederile relevante ale dreptului procedural și material aplicabile.

51. A susținut de asemenea că cerința care i-a fost impusă de a demonstra un risc imediat pentru viața ei astfel încât să beneficieze de aplicarea unei măsuri protective de interdicere a hărțuirii și urmării unei victime a violenței, a plasat o povară disproporționată asupra ei, în calitate de victimă a actelor de violență (a se vedea paragraful 35 de mai sus). În orice caz, Tribunalul pentru Infrațiuni Minore din Z. avusese suficiente dovezi ale amenințării la viața ei, pentru că la momentul respectiv B deja fusese condamnat pentru proferarea unor amenințări cu moartea la adresa ei (a se vedea paragraful 20 de mai sus).

52. Reclamanta a susținut în continuare că datorită eșecului autorităților naționale de a-i asigura protecție adecvată împotriva actelor de violență ale lui B, a trebuit să trăiască fiindu-i permanent frică pentru integritatea ei fizică și pentru viața ei, a fost obligată să se ascundă într-un adăpost împreună cu C și a trebuit de asemenea să se mute la o adresă secretă.

53. Guvernul a susținut că în Croația protejarea drepturilor victimelor violenței domestice era asigurată prin mecanismele dreptului penal și în particular ale Actului pentru Protecția împotriva Violenței Domestice. În prezenta cauză autoritățile relevante reacționaseră la incidentele de violență ale lui B îndreptate împotriva reclamantei, instituiseră mai multe seturi de proceduri atât penale, cât și pentru infrațiuni minore și aplicaseră acele sancțiuni penale și măsuri protective împotriva lui B pe care le consideraseră adecvate și potrivite în circumstanțele date. Guvernul a comunicat că pedeapsa cu închisoarea impusă lui B pentru că nu plătise în totalitate amenda impusă prin decizia Instanței pentru Infrațiuni Minore din Z. la 2 octombrie 2006 nu fusese pusă în aplicare pentru că penitenciarul din Z. fusese ocupat la capacitate maximă. Similar, măsura tratamentului psiho-social obligatoriu impus lui B în aceeași decizie nu fusese implementată pe motivul lipsei agențiilor sau indivizilor autorizați care să fie calificați pentru a executa o asemenea măsură protectivă (a se vedea paragrafele 31 și 34 de mai sus).

54. În plus, Guvernul adoptase două strategii naționale pentru protecția împotriva violenței domestice (prima acoperind perioada cuprinsă între 2005 și 2007, iar a doua acoperind perioada cuprinsă între 2008 și 2010) care includeau, *inter alia*, instruirea tuturor celor implicați în cazurile de violență domestică și în cooperarea cu organizațiile nonguvernamentale care lucrau în domeniul respectiv, precum și suport financiar și de alt fel pentru aceștia. Astfel în 2008 fuseseră fondate numai șaisprezece adăposturi noi, totalizând un număr de 329 de locuri pentru victimele violenței domestice. Dintre acestea, șase adăposturi erau finanțate de stat.

2. Motivarea Curții

55. Curtea ia notă de comportamentul violent repetat al lui B față de reclamantă. Faptele aduse în discuție se referă la episoade frecvente de violență din perioada cuprinsă între noiembrie 2003 și iunie 2006, totalizând aproximativ doi ani și șapte luni. Violența a fost atât verbală, incluzând amenințări grave cu moartea, cât și fizică, incluzând lovituri cauzatoare de leziuni peste cap, față și corp. Având în vedere faptul că toate incidentele de violență domestică din prezenta cauză

implică același agresor și s-au produs în mod continuu, Curtea le va examina ca pe o situație permanentă.

56. Curtea ia notă în continuare de rapoartele psihiatrice privitoare la B, care au indicat faptul că suferea de mai multe tulburări mentale, inclusiv o formă gravă de stres post-traumatic, au pus accentul pe tendința acestuia spre violență și pe abilitatea sa redusă de a-și controla impulsurile și au reiterat recomandarea de a continua tratamentul psihiatric obligatoriu (a se vedea paragrafele 6, 12 și 13 de mai sus).

57. Cele de mai sus arată că afirmațiile reclamantei referitoare la faptul că B a prezentat o amenințare la adresa integrității sale fizice pe o perioadă lungă de timp și că a atacat-o în repetate rânduri, au fost credibile. Având în vedere aceste fapte, Curtea consideră că autoritățile Statului aveau o obligație pozitivă de a proteja reclamanta de comportamentul violent al fostului ei soț. Aceste obligații puteau reieși din toate cele trei articole ale Convenției în temeiul cărora s-a făcut plângerea, adică articolele 2, 3 și 8 din Convenție. Cu toate acestea, pentru a evita o analiză mai aprofundată a măsurii în care amenințările cu moartea împotriva reclamantei implicau obligațiile pozitive ale Statului în temeiul articolului 2 din Convenție, precum și chestiunile legate de limitele scopului articolului 3 din Convenție, Curtea va analiza circumstanțele prezentei cauze din punctul de vedere al articolului 8 din Convenție.

58. În legătură cu aceasta Curtea reamintește că nu există nicio îndoială vizavi de faptul că evenimentele care au stat la baza prezentei cauze aparțin sferei vieții private în sensul articolului 8 din Convenție. Într-adevăr, integritatea fizică și morală a unui individ sunt acoperite de conceptul de viață privată. Conceptul de viață privată se extinde de asemenea asupra sferei relațiilor între indivizi. Se pare, cu atât mai mult, că nu există în principiu nici un motiv pentru ca noțiunea de „viață privată” să excludă atacurile asupra integrității fizice a cuiva (a se vedea *X și Y împotriva Olandei*, 26 martie 1985, § 23, Seria A, nr. 91).

59. În timp ce obiectivul principal al articolului 8 este acela de a proteja individul împotriva acțiunilor arbitrare ale autorităților publice, ar putea în plus să existe obligații pozitive inerente respectării efective a vieții de familie și aceste obligații ar putea implica adoptarea de măsuri în sfera relațiilor dintre indivizi (a se vedea *mutatis mutandis*, *X și Y*, citat mai sus, §§ 23-24; *Mikulic împotriva Croației*, nr. 53176/99, § 57, ECHR 2002-I; și *Sandra Jankovic împotriva Croației*, nr. 38478/05, § 44, ECHR 2009-...(fragmente)).

60. În ceea ce privește respectul pentru viața privată, după cum Curtea a susținut anterior în diferite contexte, conceptul de viață privată include integritatea fizică și psihică a unui individ. În temeiul articolului 8 din Convenție, Statele au datoria de a proteja integritatea fizică și morală a unui individ în fața altor persoane. În acest scop, acestea trebuie să susțină și să aplice în practică un cadru legal adecvat care să asigure protejarea în fața actelor de violență ale persoanelor private (a se vedea *X și Y împotriva Croației*, citat mai sus, §§ 22 și 23; *Costello-Roberts împotriva Marii Britanii*, 25 martie 1993, § 36, Seria A, nr. 247-C; *D.P și J.C. împotriva Marii Britanii*, nr.

38719/97, § 118, 10 octombrie 2002; *M.C. împotriva Bulgariei*, nr. 39272/98, §§ 150 și 152, ECHR 2003-XII; *Bevacqua și S împotriva Bulgariei*, nr. 71127/01, § 65, 12 iunie 2008; și *Sandra Jankovic*, citat mai sus, § 45).

61. Astfel Curtea va examina dacă Croația a încălcat obligațiile pozitive care îi reveneau în temeiul articolului 8 din Convenție atunci când a gestionat cauza reclamantei (a se vedea *mutatis mutandis*, *Handyside împotriva Marii Britanii*, 7 decembrie 1976, § 49, seria A, nr. 24).

(a) Măsuri dispuse și implementate

(i) Detenția

62. În ceea ce privește măsurile luate împotriva lui B de către autoritățile croate, Curtea observă că una dintre măsurile aplicate împotriva lui B a fost arestul preventiv. Astfel, în procedurile penale pentru acuzațiile de comportament violent în cadrul familiei, instituite la 21 noiembrie 2005 (a se vedea §§ 7-17 de mai sus), B a fost reținut de la 21 noiembrie la 20 decembrie 2005. Aceste proceduri aveau ca obiect acuzațiile de violență fizică și verbală împotriva reclamantei în perioada cuprinsă între noiembrie 2003 și august 2005, precum și acuzațiile de molestarea copiilor. Acestea sunt în continuare în așteptare.

63. În procedurile legate de acuzațiile de amenințări cu moartea împotriva reclamantei și a unei femei polițist, instituite la 1 martie 2006 (a se vedea §§ 18-22 de mai sus) B a fost reținut de la 30 iunie până la 24 octombrie 2006.

(ii) Alte măsuri de protecție

64. Ulterior detenției lui B, instanțele naționale au aplicat alte câteva măsuri împotriva lui. Astfel, în procedurile menționate mai sus referitoare la amenințările cu moartea împotriva reclamantei și a unei femei polițist, Tribunalul Municipal din Zagreb a emis un ordin de restricție împotriva lui B, interzicându-i accesul la o distanță mai mică de trei sute de metri de reclamantă și interzicând contactul cu aceasta.

65. În procedurile pentru infracțiuni minore pentru acuzații de violență domestică, instituite la 26 martie 2006, Tribunalul pentru Infracțiuni Minore din Zagreb a dispus o măsură de protecție interzicând pentru o perioadă de un an de zile accesul lui B la o distanță mai mică de o sută de metri de reclamantă. (a se vedea §§ 29-35 de mai sus).

(b) Măsuri recomandate sau dispuse care nu au fost urmate sau respectate

66. Cu toate acestea, Curtea observă că unele dintre recomandări și măsuri nu au fost urmate sau respectate. În acest context trebuie afirmat că nu este atribuția Curții de a verifica dacă instanțele naționale au aplicat corect legea penală internă; chestiunea dezbătută în procedurile de față nu este răspunderea penală individuală, ci responsabilitate Statului în temeiul Convenției. Curtea trebuie să acorde un respect considerabil deciziilor instanțelor naționale vizavi de măsurile

adecvate, în timp ce menține de asemenea o anumită puterea de a analiza și a interveni în cazurile în care există o disproporție vădită între gravitatea actului și rezultatele obținute la nivel național (a se vedea *mutatis mutandis*, *Nikolova și Velichkova împotriva Bulgariei*, nr. 7888/03, § 62, 20 decembrie 2007; *Atalay împotriva Turciei*, nr. 1249/03, § 40, 18 septembrie 2008; și *Beganovic împotriva Croației*, nr. 46423/06, § 78. ECHR 2009-...).

67. În legătură cu aceasta Curtea observă că obligația Statului în temeiul articolului 8 din Convenție în cazurile care implică acte de violență împotriva unui reclamant, ar necesita în mod obișnuit ca Statul să adopte măsurile pozitive adecvate în sfera protecției penale. Curtea subliniază caracterul de instrument viu al Convenției, care trebuie interpretată în lumina condițiilor contemporane și că standardele tot mai înalte care se cer în domeniul protecției drepturilor omului și a libertăților fundamentale ale acestuia, necesită în mod corespunzător și inevitabil o fermitate crescută în aprecierea încălcărilor valorilor fundamentale ale societăților democratice (a se vedea *mutatis mutandis*, *Selmouni împotriva Franței*, (GC), nr. 25803/94, § 101, ECHR 1999-V; *Mayeka și Mitunga împotriva Belgiei*, nr. 13178/03, § 48, ECHR 2006-XI; și *Sandra Jankovic*, citat mai sus, § 47). Aducerea în fața justiției a autorilor actelor de violență are ca scop principal să ofere garanția că astfel de acte nu rămân ignorate de către autoritățile relevante și să furnizeze o protecție efectivă împotriva lor.

(i) Detenția

68. În procedurile penale inițiate la 1 martie 2006, Tribunalul Municipal din Zabreg, într-o hotărâre din 16 octombrie 2006, l-a găsit vinovat pe B în două capete de acuzare pentru proferarea de amenințări cu moartea împotriva reclamantei și a femeii polițist și l-a condamnat la opt luni de închisoare. B nu a început încă executarea acestei pedepse.

69. Într-una din procedurile pentru infracțiuni minore de violență domestică a fost adoptată o decizie la 2 octombrie 2006, prin care se dispunea plățirea unei amenzi în valoare de 6000 de HRK. B a plătit numai 1000 de HRK și suma de 5000 de HRK rămasă a fost suplimentată prin pedeapsă cu închisoarea, dar B nu a executat această sentință. Guvernul a explicat că acest lucru s-a datorat ocupării la capacitate maximă a penitenciarului din Zagreb.

70. În schimb B a fost arestat la data de 4 septembrie 2009 într-o procedură separată legată de amenințări cu moartea împotriva unei judecătoare și a fiicei acesteia și a fost plasat în arest preventiv. În această procedură, la 19 octombrie 2009 a fost adoptată o hotărâre prin care B era condamnat la trei ani de închisoare.

(ii) Tratatment psihiatric

71. În același timp s-a luat decizia ca B să fie supus unui tratament psihiatric. Deși Curtea este de părere că această măsură era de dorit, nu poate să nu observe că nu a fost aplicată în legătură cu vreo procedură legată de violența lui B vizavi de reclamantă. Mai mult, a fost aplicată la câțiva ani după ce reclamanta raportase incidente frecvente care au presupus violență verbală și psihică

și amenințări cu moartea proferate la adresa ei de către B. Curtea observă de asemenea că Guvernul nu a furnizat nicio informație privitoare la elaborarea de către directorul închisorii a unui program individual pentru executarea de către B a pedepsei cu închisoarea, după cum este obligatoriu, în temeiul secțiunii 69 a Legii pentru Punerea în Executare a Pedepselor cu Închisoarea. Un astfel de program individual referitor la B are o importanță suplimentară având în vedere faptul că pedeapsa lui cu închisoarea a fost combinată cu o măsură atât de semnificativă cum este tratamentul psihiatric obligatoriu dispus de instanțele interne în legătură cu amenințările grave cu moartea pe care le făcuse (a se vedea, pentru comparație, *Branko Tomasic și alții împotriva Croației*, nr. 46598/06, § 56, ECHR 2009-...).

72. În legătură cu aceasta, Curtea observă că psihiatrul care l-a examinat pe B a constatat încă din decembrie 2006 că acesta suferea de stres post-traumatic cronic, având simptome care includeau o toleranță scăzută și frustrare, agresivitate latentă, o înrăutățire a afecțiunilor psihice și funcționare socială depreciată, mai ales în cadrul vieții de familie. Într-un alt raport psihiatric, datat ianuarie 2008, s-a constatat că B avea nevoie de control psihiatric și monitorizare permanente și că un program regulat de terapie i-ar fi menținut o starea mentală relativ stabilă și ar fi diminuat astfel probabilitatea repetării faptelor sale penale și, în termeni practici, ar fi înlăturat riscul pe care îl reprezenta pentru mediul său social.

73. Într-o procedură pentru infracțiuni minore pentru acuzații de violență domestică, o hotărâre de la 2 octombrie 2006 a dispus ca B să fie supus unui tratament psiho-social pentru a rezolva problemele de sănătate mentală care îi provocau un comportament violent (a se vedea paragraful 31 de mai sus). Cu toate acestea, din cauza lipsei de personal autorizat sau a instituțiilor care să poată executa o asemenea măsură protectivă, aceasta nu a fost pusă în aplicare (a se vedea §§ 31-33 de mai sus).

(iii) Amenzi

74. Curtea observă că Guvernul nu a prezentat nicio informație care să arate că amenda în valoare de 2000 de HRK, care i-a fost impusă lui B în procedurile pentru infracțiuni minore la 20 noiembrie 2006, ar fi fost pusă în aplicare. În continuare, în alte proceduri pentru infracțiuni minore, la 19 iulie 2007 a fost obligat să plătească o amendă în valoare de 7000 HRK. Cu toate acestea, instanțele naționale au permis ca aceste proceduri să se prescrie când erau în așteptare înaintea Curții de Apel.

(c) Concluzie

75. Curtea subliniază că atribuțiile ei nu sunt acelea de a înlocui autoritățile croate competente în determinarea metodelor celor mai potrivite de protecție a indivizilor în fața atacurilor la integritatea personală a acestora, ci mai degrabă de a analiza în temeiul Convenției deciziile pe care aceste autorități le-au luat în exercitarea puterii lor de apreciere (a se vedea *Sandra Jankovic*, citat mai sus § 46).

76. În conformitate cu principiul enunțat mai sus, Curtea este de asemenea conștientă că autoritățile naționale sunt cele care trebuie să-și organizeze sistemul legal astfel încât să-și respecte obligațiile pozitive care îi revin în temeiul Convenției, și în această privință desigur este posibilă desfășurarea a două proceduri penale separate al căror subiect să fie același pârât, referitoare la două infracțiuni diferite, comise împotriva aceleiași victime. Cu toate acestea, în situații cum este cea din prezenta cauză, în care proceduri penale și pentru infracțiuni minore diferite vizează o serie de acte de violență săvârșite de către aceeași persoană, și anume B, îndreptate împotriva aceleiași victime, și anume reclamanta, pare că cerința unei protecții efective a dreptului reclamantei la o viață privată ar fi fost mai bine satisfăcută dacă autoritățile ar fi fost în poziția în care să analizeze situația ca un întreg. Acest lucru le-ar fi oferit o perspectivă mai bună a situației și oportunitatea de a rezolva nevoia de a proteja reclamanta de diferitele forme de violență prompt și în modul cel mai potrivit.

77. Curtea recunoaște că instanțele naționale au inițiat mai multe proceduri pentru infracțiuni minore și penale împotriva lui B, în contextul cărora au dispus anumite măsuri, cum ar fi perioade de arest preventiv, tratament psihiatric și psiho-social, ordine de restricție și altele similare și chiar condamnarea la închisoare. Dispunând aceste măsuri, autoritățile croate au demonstrat că le-au considerat adecvate și necesare în vederea rezolvării situației de violență îndreptată împotriva reclamantei. Curtea este de acord cu această abordare.

78. Instanțele naționale nu au anulat niciodată măsurile în chestiune și nici nu au stabilit că nu mai erau necesare. Cu toate acestea, așa cum a fost explicat în detaliu mai sus, multe dintre aceste măsuri, cum ar fi perioadele de detenție, amenzi, tratament psiho-social, nu au fost puse în aplicare (a se vedea paragrafele 68-74 de mai sus) și recomandările pentru continuarea tratamentului psihiatric, făcute foarte timpuriu, au fost respectate abia la 19 octombrie 2009, iar atunci acest lucru s-a realizat în contextul unor proceduri penale care nu aveau legătură cu actele de violență îndreptate împotriva reclamantei. Mai mult, nu este sigur că B a fost încă supus vreunui tratament psihiatric (a se vedea paragraful 23 de mai sus). Curtea subliniază că scopul principal al impunerii sancțiunilor penale este de a-l împiedica pe infractor să cauzeze mai mult rău. Cu toate acestea, acest scop nu poate fi atins fără ca sancțiunile impuse să fie aplicate.

79. Autoritățile naționale au eșuat în implementarea măsurilor dispuse de instanțele naționale, îndreptate pe de o parte spre rezolvarea afecțiunii psihiatrice a lui B, care pare să fi fost la baza comportamentului violent al acestuia și pe de altă parte spre furnizarea protecției reclamantei împotriva unor noi acte de violență săvârșite de B. Astfel reclamanta a rămas pentru o perioadă prelungită de timp într-o poziție în care autoritățile nu au reușit să-și îndeplinească obligațiile pozitive de a asigura dreptul reclamantei la respectarea vieții ei private.

80. Prin urmare a existat o încălcare a articolului 8 din Convenție. Având în vedere această constatare, Curtea hotărăște că nu există alt aspect separat care rămâne să fie analizat în temeiul articolelor 2 și 3 din Convenție.

II. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 DIN CONVENȚIE

81. Reclamanta s-a plâns în continuare de incorectitudinea procedurilor penale și pentru infracțiuni minore inițiate împotriva lui B. Aceasta a invocat articolul 6 § 1 din Convenție, a cărei parte relevantă stipulează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale (...) în termen rezonabil de către o instanță ...”

82. Curtea observă că reclamanta nu poate invoca articolul 6 din Convenție, atât timp cât plângerea ei este legată de proceduri penale împotriva unei terțe persoane. Mai mult, plângerile făcute de reclamantă au fost analizate mai sus coroborate cu plângerea în temeiul articolului 8 din Convenție.

83. În consecință această plângere este incompatibilă *ratione materiae* cu prevederile Convenției în sensul articolului 35 § 3 și trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 § 4.

III. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 13 DIN CONVENȚIE

84. Reclamanta a susținut că nu a beneficiat de niciun remediu efectiv în legătură cu plângerea ei în temeiul Convenției. Ea a invocat articolul 13 din Convenție, care prevede:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

85. Guvernul a contestat acest argument.

86. Curtea observă că această plângere este legată de cea analizată mai sus în temeiul articolului 8 din Convenție și trebuie ca atare declarată admisibilă.

87. Reclamanta a susținut că din cauza eșecului autorităților naționale de a impune punerea în aplicare a propriilor hotărâri adoptate în diferite proceduri inițiate împotriva lui B pentru acuzații de violență verbală și fizică împotriva ei, nu a beneficiat de niciun remediu efectiv prin care să obțină protecție împotriva violenței lui B. Curtea notează că aceleași probleme au fost deja examinate mai sus în temeiul articolului 8 din Convenție și au condus la constatarea încălcării aceluși articol. În consecință Curtea consideră că în circumstanțele specifice ale prezentei cauze nu este necesar să se analizeze dacă în acest caz a existat o încălcare a articolului 13 din Convenție.

IV. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 14 DIN CONVENȚIE

88. Reclamanta s-a plâns în continuare despre faptul că legile relevante legate de violența domestică sunt insuficiente și fără efecte și că din moment ce majoritatea actelor de violență sunt comise împotriva femeilor, aceste legi sunt de asemenea discriminatorii. Ea a invocat articolul 14 din Convenție, care prevede:

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată în special pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

1. Argumentele părților

89. Reclamanta și-a concentrat argumentele privitoare la presupusa încălcare a articolului 14 din Convenție pe trei puncte principale. În primul rând a argumentat că legislația relevantă pentru incidentele de violență domestică este discriminatorie în sensul în care procedurile pentru infracțiuni minore se referă la toate actele de violență domestică, inclusiv situațiile de abuz fizic grav, în timp ce o astfel de violență care se petrece în afara contextului domestic este tratată cu ajutorul mecanismelor obișnuite ale dreptului penal. Mai mult, deși a fost prevăzută prin lege o măsură de tratament psihiatric obligatoriu, în practică aceasta a fost complet fără efecte.

90. În al doilea rând, a argumentat că deși Guvernul adoptase două strategii naționale pentru protecția împotriva violenței (în 2005 și în 2008), niciuna dintre acestea nu fusese implementată. În legătură cu aceasta a subliniat că instruirea experților care lucrează în contextul violenței domestice era insuficientă și că nu existase o evaluare a acestei instruirii.

91. În al treilea rând, reclamanta a susținut că statisticile legate de aplicarea măsurilor de protecție în temeiul Legii Protecției împotriva Violenței Domestice arătau că în 2007, în orașul Zagreb fuseseră procesate 173 de cazuri de violență domestică în temeiul acestei legi. În 98 dintre aceste cazuri fusese făcută o cerere pentru aplicarea măsurilor de protecție; astfel de măsuri fuseseră aplicate în fapt numai în 11 dintre cazuri, în timp ce în 40 de cazuri măsurile fuseseră refuzate și în 47 de cazuri judecătorul nu făcuse niciun comentariu vizavi de cererea pentru măsuri de protecție. Reclamanta a prezentat mai multe statistici oficiale care arătau că din 172 de proceduri pentru infracțiuni minore desfășurate în 2007, 132 se încheiaseră cu declararea ambilor foști soți drept vinovați. Dintre acestea, 70 de cazuri au avut drept rezultat o condamnare la închisoare, dintre care 38 de sentințe au fost anulate. În cele 16 cauze rămase în care un singur (fost) soț fusese găsit vinovat, bărbații fuseseră făptuitori în 14 cauze și femeile în 2, în timp ce celelalte cazuri se încheiaseră fără o condamnare.

92. Au fost prezentate statistici separate referitoare la durata procedurilor inițiate în temeiul Legii Protecției împotriva Violenței Domestice înaintea Instanței de Judecată pentru Infracțiuni Minore, care este o curte de apel pentru cazurile de infracțiuni minore. În anul 2007 acea curte a primit 1568 de cazuri aduse în temeiul respectivei legi. În 461 de cazuri, procedurile se desfășuraseră de-a lungul a 30 de zile, în 574 de cazuri între 31 și 60 de zile, în 420 de cazuri durata acestora fusese între 61 și 120 de zile și în 67 de cazuri, mai mult de 121 de zile.

93. Guvernul a argumentat că nu existase un tratament discriminatoriu îndreptat împotriva reclamantei de către niciuna dintre autoritățile implicate. Spre deosebire de cauza *Opuz* (a se vedea *Opuz împotriva Turciei*, nr. 33401/02, ECHR 2009-...), faptele prezentei cauze au arătat că niciuna dintre autorități nu tratase incidentele de violență împotriva reclamantei ca pe o chestiune de

familie în care nu puteau interveni. Mai mult, niciunul dintre funcționarii oficiali nu încercase în niciun fel să o descurajeze pe reclamantă de la urmărirea plângerilor împotriva lui B.

2. Motivarea Curții

94. Curtea deja a acceptat că o politică generală sau măsură care aparent este neutră, dar care are efecte dăunătoare disproporționate asupra unor persoane sau grupuri de persoane care, așa cum se întâmplă în cazul de față, sunt identificabile numai pe baza apartenenței la gen, poate fi considerată discriminatorie, în pofida faptului că nu se adresează în mod specific grupului respectiv (a se vedea *mutatis mutandis*, *Hugh Jordan împotriva Marii Britanii*, nr. 24746/94, § 154, 4 mai 2001; *Hoogendijk împotriva Olandei* (dec.), nr. 58461/00, 6 ianuarie 2005; și *Orsus și alții împotriva Croației* (GC), nr. 15766/03, § 150, ECHR 2010-...), în afara situației în care măsura este obiectiv justificabilă de un scop legitim și modalitățile de a obține acel scop sunt potrivite, necesare și proporționate. Mai mult, discriminarea care contravine în mod potențial Convenției poate rezulta dintr-o situație *de facto* (a se vedea *Zarb Adami împotriva Maltei*, nr. 17209/02, § 76, ECHR 2006-VIII). În cazurile în care un reclamant prezintă probe *prima facie* conform cărora efectul unei măsuri sau practici este discriminatoriu, sarcina de a demonstra se va muta asupra Statului pârât, care trebuie să arate că diferența de tratament nu se datorează discriminării (a se vedea *Orsus și alții*, citat mai sus, § 150).

95. Curtea observă că în *Opuz*, în baza rapoartelor depuse de reclamanti și pregătite de Comitetul Convenției asupra Eliminării Tuturor Formelor de Discriminare față de Femei (CETDFD), Baroul din Diyarbakir și organizația Amnesty International au constatat că pasivitatea generală și judiciară din Turcia, chiar dacă neintenționată, afectase în principal femeile și au considerat că violența la care au fost supuse reclamanta și mama ei puteau fi considerate violență pe bază pe gen, care reprezintă o formă de discriminare față de femei. În ciuda reformelor desfășurate de Guvern în ultimii ani, apatia generală a sistemului judiciar și impunitatea de care s-au bucurat agresorii, după cum s-a constatat în acea cauză, au arătat că nu existase un angajament satisfăcător de a adopta măsuri care să adreseze problema violenței domestice (a se vedea *Opuz*, citat mai sus, § 200).

96. În sprijinul acestor constatări Curtea a invocat recunoașterea de către Guvernul Turciei a atitudinii generale a autorităților locale, cum ar fi maniera în care erau tratate femeile în secțiile de poliție atunci când raportau cazuri de violență domestică și pasivitate judiciară în furnizarea protecției pentru victime (a se vedea *Opuz*, citat mai sus, § 192). Mai mult, rapoartele depuse arătau că în momentul în care victimele raportau cazuri de violență domestică secțiilor de poliție, ofițerii de poliție nu investigau plângerile, ci căutau să-și asume rolul de mediator, încercând să convingă victimele să se întoarcă acasă și să renunțe la plângeri. În legătură cu aceasta, ofițerii de poliție au considerat problema ca fiind o chestiune de familie în care nu puteau interveni (a se vedea *Opuz*, citat mai sus, §§ 92, 96, 102 și 195). Rapoartele au indicat de asemenea că existaseră întârzieri nejustificabile în emiterea ordinelor judecătorești și în prezentarea lor către agresori, având în vedere atitudinea negativă a ofițerilor de poliție. Mai mult, făptuitorii violenței domestice nu

păreau să primească pedepse cu efect de descurajare, pentru că instanțele diminuau sentințele pe considerente de obiceiuri, tradiție sau onoare (a se vedea *Opuz*, citat mai sus, §§ 91-93, 95, 101, 103, 106 și 196).

97. Curtea observă de la început că în prezenta cauză nu au fost prezentate rapoarte legate de Croația similare celor legate de Turcia în cauza *Opuz*. Nu există suficiente date statistice sau de altă natură care să indice aparența tratamentului discriminatoriu al femeilor care sunt victime ale violenței domestice din partea autorităților croate, cum ar fi poliția, personalul însărcinat cu aplicarea legii sau a celui din serviciile sociale, a procurorilor sau judecătorilor instanțelor. Reclamanta nu a susținut că vreunul dintre funcționarii implicați în cauzele legate de acte de violență domestică împotriva ei încercase s-o descurajeze de la urmărirea în justiție a lui B, de la prezentarea de probe în procedurile inițiate împotriva lui, sau că ar fi încercat în orice fel să-i îngreuneze eforturile de a căuta protecție împotriva violenței lui B.

98. Pornind de la argumentele prezentate de reclamantă (a se vedea paragrafele 89-92 de mai sus), Curtea va analiza dacă acestea reprezintă probe *prima facie* ale discriminării pe bază de gen.

99. În ceea ce privește argumentele reclamantei legate de prevederile legislative ce acoperă incidentele de violență domestică, Curtea subliniază că într-un sistem legal dat, legislatorii și politicienii sunt cei care trebuie să gestioneze problemele ce țin de elaborarea politicii penale generale, inclusiv prevenirea criminalității (a se vedea *Tomasic și alții*, citat mai sus, § 73). Sarcina Curții este aceea de a analiza în temeiul Convenției deciziile luate de acele autorități.

100. Curtea notează că în Croația incidentele de violență domestică pot fi înaintate atât în proceduri pentru infracțiuni minore, cât și în proceduri penale obișnuite. În opinia Curții, faptul că anumite acte de violență domestică pot face subiectul procedurilor pentru infracțiuni minore nu pare a fi în sine discriminare pe bază de gen. În legătură cu aceasta, Curtea observă că în aceste proceduri pot fi aplicate mai multe tipuri de sancțiuni și măsuri, cum ar fi amenzi în valoare de până la 10000 HRK, pedeapsa cu închisoarea de până la șaiszeci de zile și măsurile de prevenție enumerate în secțiunile 7-10 ale Legii pentru Protecția împotriva Violenței Domestice (a se vedea paragraful 42 de mai sus). În plus, infracțiunea de comportament violent în cadrul familiei, în temeiul articolului 215a al Codului Penal, se pedepsește cu închisoarea între șase luni și cinci ani. În opinia Curții cadrul legislativ în chestiune nu pare a da dovadă de discriminare pe bază de gen. Astfel, în prezenta cauză au fost inițiate mai multe proceduri împotriva lui B, atât pentru infracțiuni minore, cât și penale.

101. Curtea a stabilit deja că nu toate sancțiunile sau măsurile dispuse sau recomandate în contextul acestor proceduri au fost respectate sau urmate. Deși acest eșec pare problematic din punctul de vedere al articolului 8 din Convenție, nu demonstrează în sine o aparență de discriminare sau intenție de discriminare pe bază de gen în legătură cu reclamanta.

102. În ceea ce privește strategiile naționale pentru protecția împotriva violenței domestice adoptate în 2008 și 2010, Curtea observă că acuzațiile reclamantei conform cărora instruirea

experților ar fi fost insuficientă nu este susținută de niciun exemplu relevant, informații sau rapoarte și nu poate în sine să conducă la concluzia discriminării pe bază de gen în tratarea incidentelor de violență domestică în Croația.

103. În privința statisticilor legate de implementarea măsurilor de protecție, informațiile prezentate sunt din nou incomplete și nu sunt susținute de o analiză relevantă și astfel nu pot conduce Curtea la concluzii pe această bază. Cât despre celelalte statistici prezentate, singurele date îngrijorătoare sunt cele care indică faptul că din 173 de proceduri pentru infracțiuni minore desfășurate în 2007 în legătură cu incidente de violență domestică, în 132 de proceduri au fost găsiți vinovați ambii soți. Cu toate acestea, în cauza reclamantei nu s-a făcut o astfel de constatare.

104. Pe fondul contextului descris mai sus, Curtea consideră că reclamanta nu a prezentat suficiente probe *prima facie* care să demonstreze că măsurile sau practicile adoptate în Croația în contextul violenței domestice, sau efectele unor asemenea măsuri sau practici, sunt discriminatorii. În concluzie această plângere este vădit nefondată și trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35, §§ 3 și 4 din Convenție.

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

105. Articolul 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciu

106. Reclamanta a cerut 20000 de euro (EUR) ca daune morale.

107. Guvernul a considerat suma cerută excesivă și nemotivată.

108. Având în vedere toate circumstanțele prezentei cauze, Curtea acceptă faptul că reclamanta a suferit daune morale care nu pot fi despăgubite prin simpla recunoaștere a unei încălcări. Realizând evaluarea pe o bază echitabilă, Curtea acordă reclamantei 9000 de Euro, plus orice sumă care poate fi datorată de aceasta cu titlu de impozit, pentru prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

109. Reclamanta a cerut de asemenea 8659,30 HRK pentru cheltuieli de judecată suportate în fața Curții Constituționale și 23515.60 HRK pentru cele suportate în fața Curții.

110. Guvernul a susținut că reclamanta nu avea dreptul să i se ramburseze cheltuielile de judecată în fața instanțelor naționale.

111. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant este îndreptățit la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se demonstrează că acestea au fost reale, necesare și au avut un caracter rezonabil. În prezenta cauză, ținându-se seamă de documentele pe care le-a avut în posesie și de criteriile enunțate mai sus, Curtea acceptă că plângerea constituțională a reclamantei avea ca scop remedierea situației de încălcare susținute de reclamantă în prezenta cauză. Astfel acordă suma de 1200 de Euro pentru cheltuieli de judecată suportate în fața instanțelor naționale și consideră rezonabilă suma de 3270 de Euro pentru cheltuielile în fața Curții, plus orice sumă care poate fi datorată de reclamantă cu titlu de impozit.

C. Dobânzi moratorii

112. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal, practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE CURTEA

1. Declară plângerile depuse în temeiul articolelor 2, 3, 8 și 13 din Convenție admisibile și restul cererii inadmisibilă;

2. Hotărăște că a fost încălcat articolul 8 din Convenție;

3. Hotărăște că nu este necesară analizarea plângerii în temeiul articolelor 2, 3 și 13 din Convenție;

4. Hotărăște

(a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art.44 / 2 din Convenție, următoarele sume:

(i) 9000 de Euro (nouă de mii de Euro) plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciu moral;

(ii) 4470 de Euro (patru mii patru sute șaptezeci de Euro) plus orice sumă care poate fi datorată de reclamantă cu titlu de impozit, pentru cheltuieli de judecată;

(b) că de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

7. Respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere;

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris la data de 14 octombrie 2010, în temeiul art. 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții..

Andre Wampach

Grefier adjunct de secție

Christos Rozakis

Președinte

Date de contact Proiectul „VioGen – RoJust”

Adresă: Intrarea Camil Petrescu, nr. 5, Sector 1, București

Telefon: +40 21 313 0059

Mail: secretariat@anes.gov.ro

Mai multe informații despre proiect pot fi accesate la următoarele linkuri:

<https://anes.gov.ro/viogen-rojust/>

<https://www.facebook.com/egalitadedesanse>